

Gennemgang af Dyr og Planters Indvandring efter Istiden. Afsnittet sluttet med en „Facitliste“ over de vigtigste Signaturer, der anvendes i den kvartærgeologiske Literatur i Norden samt et Glossarium over de vigtigste af Kvartærgeologiens Fagudtryk.

Bogens Register er fyldigt, og det afsluttende Oversigtskort, der fremtræder smukt i sort og hvidt, er et godt Eksempel paa, hvordan man uden at bruge Farver kan anvende 14 forskellige Signaturer, uden at der derved sættes noget til i Overskuelighed.

Skulde man indvende noget mod Bogen, maatte det være dette, at nogle af de afbildede Bjergarter savner Maalestok, saa at det i et Par Tilfælde (f. Eks. Fig 14 og 15) er udelukket at se, om det drejer sig om et Fotografi i Naturen af en Fjeldvæg eller et Udsnit af et Fotografi af et Haandstykke. Fig. 4 synes mig ikke at være et typisk Eksempel paa et Konglomerat, men ligner snarere et Stykke Moræneler eller en Tillit. I det stratigrafiske Afsnit findes der nogle Navne paa Forsteninger, der let kunde have været moderniseret noget; man maa vel have Lov til at studse over at se Betegnelsen *Ammonites* anvendt som Slægtsnavn i en moderne Bog. *Anancites* er heller ikke udpræget up to date. En dansk vilde gerne have haft angivet de nøjagtige Definitioner paa Begreberne: Mo og Mjåla i Lighed med den, der findes for Dy.

Imidlertid maa man sige, at der i denne nye Sveriges Geologi foreligger en udmærket lille Bog af et tilpas stort Omfang og en moderne og fyldig Behandling af Stoffet. Det er en kærkommen Afløser af den gamle og forlængst forældede Sveriges Geologi af Törnebohm og vil sikkert ogsaa her i Nabolandet Danmark finde en Læsekreds blandt de geologisk interesserede. Baade for den studerende Ungdom ved Universitetet og til Støtte for Undervisningen i Gymnasiet vil Bogen egne sig fortrinligt.

Arne Noe-Nygaard.

Louise A. Boyd m. fl.: The Fiord Region of East Greenland.
26 × 17 cm, 369 S., 363 Ill. og 14 Pl. American Geographical Society, Special Publication No. 18.

Miss Louise Boyd besøgte for første Gang de arktiske Regioner i 1924 som Turist ombord paa en norsk Damper. Det gik hende, som det gaar langt de fleste af de Mennesker, der en Gang har været i Arktis; de bliver grebne af den ejendommelige storslaede Natur og ønsker snarest at komme dertil igen. Miss Boyd nøjedes ikke med at vende tilbage Gang paa Gang blot for at nyde; den arktiske Natur havde i den Grad betaget hende, at hun ogsaa ønskede at gøre en positiv Indsats for Udforskningen af denne Natur,

der rummer saa mange uløste Gaader. Med det Formaal chartrede hun i Sommeren 1933 den norske Sælfanger „Veslekari“ og drog med en Stab af Videnskabsmænd til Østgrønland. Det er Resultaterne af denne Ekspedition, der er fremlagt i den foreliggende Bog.

Som Operationsfelt havde Ekspeditionen valgt de store Fjordkomplekser, der ligger mellem Gauss Halvøen og Scoresby Land, og her arbejdede de forskellige Videnskabsmænd hele Sommeren hver med sin Opgave. Miss Boyd selv havde foruden Ledelsen af Ekspeditionen paataget sig at være dennes Fotograf, en Opgave hun efter Bogens Illustrationer at dømme har løst med enestaaende Dygtighed. Iøvrigt har hun skrevet to af Bogens Kapitler, et om Ekspeditionens Forløb og et om Skib og Udrustning. I Bogens øvrige Kapitler gør de deltagende Videnskabsmænd Rede for deres Undersøgelser. Af disse er Professor J. Harlen Bretz' Afsnit: „*Physiographic Studies in East Greenland*“ det største og mest omfattende, idet det spænder over saa forskellige Emner som Flydejord, hævdede Kystlinjer, Fjordenes Oprindelse, Gletschere og Isbjerge for blot at nævne nogle. Naturligvis har han ikke kunnet udføre lige grundige Undersøgelser paa alle disse Felter, selvom han har naaet at gøre forbavsende mange Jagttagelser paa den korte Tid, han havde til Raadighed. Vigtige Problemer som Terrasserne og Fjordenes Dannelse diskuteres grundigt, dels ved Fremdragnings af tidligere Forskningsresultater dels belyst ved egne Undersøgelser. En interessant og meget detailleret Undersøgelse af Gregory Dalen, der adskiller Suess Land fra Hovedlandet, og som opdagedes af Miss Boyds Ekspedition i 1931, munder ud i en Redegørelse for Dalens Historie fra dens Dannelse til Dato.

Ekspeditionen indlod sig ikke paa Kortlægning af større Omraader, derimod lavedes nogle Detailkort nærmest til Brug for Prof. Bretz. Til dette Arbejde anvendtes en Wild Fototeodolit.

Af større Interesse er en Række Dybdemaalinger foretagne med Ekkolod dels paa Rejsen fra Norge til Grønland dels i de østgrønlandske Fjorde. Resultaterne af disse Maalinger er paa en fortræffelig Maade gengivet i 50 Profiler. Ekspeditionen medbragte ogsaa to Tidevandsmaalere, der registrerede Tidevandet paa to forskellige Steder. Endelig giver Botanikeren William B. Drew Floralister fra Jan Mayen og Øst-Grønland, mens John K. Wright skriver om Øst-Grønlands Udforskningshistorie.

En særlig Omtale fortjener Bogens Billedmateriale, der er aldeles fremragende. Fotografierne er for Størstedelens Vedkommende taget af Miss Boyd selv, og en bedre Samling Billeder fra Øst-Grøn-

land er aldrig udgivet. Fotografierne er teknisk set fuldkomne, og Motivudvalget er glimrende, ikke alene fra et skønhedsmæssigt, men ogsaa fra et videnskabeligt Synspunkt. Miss Louise Boyd kan godt være sin Indsats i Grønlandsforskningen bekendt.

Helge Larsen.

Arthur Christensen: »Kulturskitser fra Iran«. Levin og Munksgaard 1937. 15×23 cm. 220 S. Kort.

Med Prof. A. Christensens Bøger om Iran (Persien) betræder Læseren altid sikker Grund. Et Livs Studium af iransk Filologi, gentagne Besøg i Landet (i 1914, 1929 og 1934) og Bekendtskab med fremtrædende Iranere har givet Professoren usædvanlige Forudsætninger for at belære os om en af den nære Orients vigtigste Stater.

To Kapitler i nærværende Bog har særlig geografisk Interesse. Kap. I, „Iran under Forvandling“, fører ikke blot Irans Historie op til 1937 med udførlige Oplysninger om Kvindefrigørelsen (Slørets Afskaffelse), men giver ogsaa gode Oplysninger om den nyeste økonomiske Udvikling, både Produktion, Samfærdsel og Handel. På et Kort bag i Bogen kan man følge den ny transiranske Banes Forløb. Den bygges som bekendt under Ledelse af danske og svenske Ingeniørfirmaer.

Dernæst bør Kapitlet „De Dødes Karavanvej“ nævnes. Efter en Indledning om de mærkelige og uhyggelige Ligkaravaner, der bragte fromme Iraneres Kister til det sidste Hvilested ved de store shiitiske Helligdomme i Mesopotamien, gennemgås den ældgamle Karavanvej, der fra Bagdad fører over Khaneqin, Kermanshah, forbi Bisotun Klippen og videre over Hamadan, Qazvin og Teheran til den hellige By Mashad i Irans Nordøsthjørne. Undervejs gives talrige topografiske Oplysninger fortalt paa en meget livfuld Måde. Med Hensyn til Udtalen af Bogens Stednavne kan bemærkes, at almindeligt *a* gengiver en kort æ-agtig Lyd, *ā* med Accent circonflexe en lang klar a-Lyd med Tryk.

Bogens øvrige Afsnit: „Sprogfornyelse og Skriftproblemer“, „Strejflys over iransk Ånd“ og „Holbergske Typer“ tager sine Emner fra Irans Åndshistorie. Een Ting bliver man blandt andet klar over: Det er en Misforstaaelse, hvis man tænker sig den islamiske Verden fanatisk og ensrettet hengiven Profeten og hans Lære. Fr. Buhl skrev i sin Tid om Muhammeds Åbenbaringer, at de „var i Virkeligheden en noget forvirret Reproduktion af den religiøse Påvirkning, han tidligere havde modtaget ved Omgang med Kristne, Jøder eller religiøst bevægede Landsmænd“. Ikke underligt, at Ko-